

TYT

**YENİ NESİL
SORULAR**

**TEMEL
BİLGİ
SORULARI**

**ÖSYM
TARZI
SORULAR**

**BİLGİ KAVRAMA
VE YORUMLAMA
SORULARI**



**AKILLI TAHTA
UYUMLU**



**TAMAMI VIDEO
ÇÖZÜMLÜ**

İbrahim ARAS

ALTERNATİF

Coğrafya

SORU BANKASI

YENİ
Alternatif
YAYINLARI



GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Sadettin FİDAN



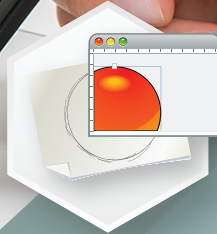
REDAKSİYON

Betül HASIRCI



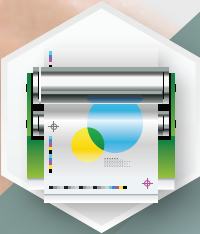
YAZARLAR

İbrahim ARAS



GÖRSEL TASARIM

YENİ
Alternatif
YAYINLARI



BASIM YERİ

Özgün Matbaacılık

0312 419 01 75



978-625-99242-6-7

YAYINCI

Yeni Alternatif Yayınları

www.alternatifyayinlari.com

bilgi@alternatifyayinlari.com

+90 312 315 28 49

+90 531 655 14 26



Copyright © **Yeni Alternatif Yayınları**

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları **Yeni Alternatif Yayınlarına** aittir.

“

Değerli Arkadaşlar,

ÖSYM sınavlarında yeni nesil sorular artık sınavların bir parçası hâline gelmiştir.

Yeni nesil sorular; düşündüren, yoruma dayalı olan ve öğrencilerin muhakeme yeteneklerini geliştiren sorular demektir.

Karşılaşılan problemlere mümkün olan en kısa sürede çözüm bulmak için muhakeme yeteneğine, hızlı işlem yapabilmek için bol soru çözmeye ihtiyaç vardır.

Aynı kalıp sorular çözerek bu sınavlara hazırlanmak, sınav esnasında öğrencilerin zorluk yaşamalarına sebep olmaktadır.

Coğrafya; birçok öğrenci için ön yargı ile yaklaşılan, başarılması zor bir ders olarak algılanıyor. Esasında coğrafya, birbiriyle bağlantılı olan küçük parçaların bir araya gelerek oluşturduğu bir sistemdir. Bu kitapla birlikte sistemi oluşturan parçaları bir araya getirmeye çalışacağız.

Sizi başlangıç seviyesinden alıp ileri seviyede geliştirebilecek ve en önemlisi net artışı sağlayacak ÖSYM çizgisinde çözülebilir yeni nesil coğrafya sorularının kitaplarda yeteri kadar yer almadığını ve bu konuda büyük bir ihtiyacın olduğunu düşünerek bu kitabı hazırladık.

Kitabımızı Tanıyalım:

TEMEL BİLGİ SORULARI ile konuyu daha iyi öğrenebileceksiniz.

BİLGİ KAVRAMA ve YORUMLAMA SORULARI ile bilgiyi yorumlama yeteneğinizi geliştireceksiniz.

ÖSYM TARZI SORULAR ile gerçek sınav deneyimi yaşayacaksınız.

Hedeflerimizin sonunda nerede olacağımızı görebilmek için şu an nerede olduğumuzu bilmemiz gerekir. Bu, önümüzde duran iştir. En iyi fikirlerimizi ortaya çıkarmamız, en güçlü sezgilerimizi test etmemiz gerek. Başarılı olup olmadığımızı değerlendirmemiz gerek ve düştüğümüzde yeniden ayağa kalkabilmek için hata veya yanlış yapmaya hazır olmamız gerek.

Eğer hatalarımızdan ders almayı öğrenirsek, hatalarımız en büyük öğretmenlerimiz olur. Hayallerinize bir adım daha yaklaşmanız dileklerimle...

Sadettin FİDAN

”

İÇİNDEKİLER

1. Ünite	5
Doğa ve İnsan	7
Coğrafi Konum.....	17
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	35
Harita Bilgisi.....	55
İklim Bilgisi.....	69
Yerin Şekillenmesi	89
Su, Toprak, Bitki	109
 2. Ünite	 123
Nüfus, Yerleşme ve Göç.....	125
Ekonomik Faaliyetler.....	145
 3. Ünite	 157
Bölge Kavramı	159
Ulaşım.....	173
 4. Ünite	 187
Çevre ve İnsan	189
Doğal Afetler	205
 Cevap Anahtarı	 223

DOĞAL SİSTEMLER

- Doğa, İnsan ve Coğrafya
- Coğrafi Konum
- Dünya'nın Şekli ve Hareketleri
- Harita Bilgisi
- İklim bilgisi
- Yerin Şekillenmesi
- Su, Toprak, Bitki



DOĞA VE İNSAN

1

TEMEL BİLGİ SORULARI

1. Greg ve Leinhardt, coğrafyayı şu ana özellikler ile karakterize edilen bir disiplin olarak tanımlamaktadır:

- Bir yere eşsiz özellikler kazandıran, yeryüzündeki özelliklerin dağılımı
- Bir şeylerin oldukları yerde ve zamanda, neden ve nasıl meydana geldiği
- Meydana gelen olayların diğer olaylarla benzer ve farklı yönlerini de ele alan ilgi ve bağlantısı

Buna göre, yukarıdaki özelliklerde coğrafya biliminin temel aldığı prensiplerden hangisine ait bir bilgi bulunmamaktadır?

- A) Sentez B) Nedensellik C) Dağılışı
D) Karşılaştırma E) İlişki kurma

2. Nüfus piramitleri, bir ülkenin toplam nüfusu, kadın-erkek nüfus oranı, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı gibi unsurlar hakkında bilgiler verir.

Buna göre, bu konuda yapılan çalışmalar aşağıdaki bilim dallarından hangisinin inceleme alanına girer?

- A) Pedoloji B) Hidroloji C) Petroloji
D) Demografi E) Klimatoloji

3. Aşağıda bazı jeolojik dönemlere ait bilgilere yer verilmiştir.

- Trias Dönemi'nde sıcak ve kuru bir iklim hâkimdi. Kıyı bölgelerinde lagünler ve tuzlu çöller oluştu.
- Jura Dönemi'nde Pangea tamamen ayrıldı, Gondwana ve Laurasia adında iki kıtaya bölündü.
- Kretase Dönemi'nde mercanlar, deniz kestaneleri, salyangozlar hızla çoğalarak yayılmaya başladı.
- Hadean Dönemi'nde yeryüzünün ilk kayaçları oluşmaya başladı.

Buna göre, yukarıda hangi bilim dalına ait bilgilere yer verilmemiştir?

- A) Petroğrafya B) Klimatoloji
C) Potamoloji D) Biyocoğrafya
E) Jeoloji

4. I. Seyhan ve Ceyhan nehirleri üzerine barajların inşa edilmesiyle deltaya ulaşan alüvyon malzeme miktarının azalması ve toprak verimliliğinin düşmesi
II. Konya'da yeraltı sularının yoğun kullanımı sonucunda arazi çöküşü ile obrukların meydana gelmesi
III. Akkuyu Nükleer Santrali'nin faaliyete geçmesi sonucu zararlı gaz ve kül bulutlarının alt atmosfere yayılarak asit yağışları oluşturması

İnsan ve doğa etkileşiminin anlatıldığı yukarıdaki cümlelerin hangisinde sebep-sonuç ilişkisi yanlış verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. "OECD Çevresel Performans İncelemeleri Türkiye" adlı raporda, Marmara Denizi'nin, İstanbul ve çevresindeki yerleşim alanlarından ağır kentsel ve endüstriyel atık su almaya devam ettiği bildirilmiştir.

Bu parçada anlatılan olayın aşağıdakilerden hangisi üzerinde herhangi bir etki oluşturması beklenemez?

- A) Turizm faaliyetleri
B) Nüfus artış hızı
C) Balıkçılık faaliyetleri
D) Hava ve toprak kirliliği
E) Deniz ulaşımı



6. Son 40 yıllık periyotta sulak alanlarımızın yaklaşık yarısı kurutma, doldurma ve su sistemlerine yapılan müdahaleler sonucunda ekolojik özelliğini kaybetmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu alanların ekolojik özelliğini kaybetmesindeki etkisi diğerlerinden daha azdır?

- A) Yeni tarım ve yerleşim alanları açmak
- B) Yasaklanmış usullere göre avcılık yapmak
- C) Sulak yerlerde endüstriyel kuruluşlara öncelik tanımak
- D) Yanlış zirai sulama yöntemleri uygulamak
- E) Sulak alanlara dinlenme alanları kurmak

7. Arazi kullanımı, sürdürülebilir kalkınma için, doğal kaynakları örselemeden, bozmadan, verimli ve akılcı kullanma ilkelerini kapsar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu doğrultudaki uygulamalar arasında yer almaz?

- A) Çukurova'da sulamalı tarımın yapılması
- B) Mera ve otlak alanlarında büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yürütülmesi
- C) Tarımda kimyasal gübre kullanımının yaygınlaşması
- D) Yüksek ve kayalık yerlerin yerleşime açılması
- E) Jeotermal santrallerden enerji üretimi yapılması

8. I. Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıyıya paralel uzanması kıyı kesimlerde yağış miktarını artırmıştır.
- II. Ganj ve İndus Nehirleri Muson iklim bölgesinde yer alan dönemlik akarsulardır.
- III. Kırıklı yer yapısına sahip yörelerde jeotermal enerji kaynağı potansiyeli fazladır.

Yukarıdaki öncüllerde verilen cümlelerden hangilerinde coğrafya biliminin dağılış ilkesi uygulanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. I. Basra Körfezi çevresinde deniz yoluyla taşınan petrolün sızıntılara neden olması
- II. İzlanda'da volkanik püskürmelere bağlı olarak atmosfer içinde kül bulutlarının yayılması
- III. Güneydoğu Asya'da yağışların fazla olması nedeniyle pirinç tarımının yapılması

Yukarıdaki öncüllerde verilenlerden hangileri doğanın insan üzerindeki etkisine örnek oluşturur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

10. Yüksek teknolojiye sahip olan ülkelerin doğal sistemler üzerindeki baskısı daha fazladır.



Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde bu durum daha az gözlenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V



1. Coğrafya, yerin fiziksel özelliklerini, insan etkinliklerini ve bunların birbirleriyle ilişkilerini inceleyen bir disiplindir.

Buna göre,

- I. yerin yapısal özelliklerini, tortul kayaçların oluşumunu, yer kabuğunun hareketini ve volkanik faaliyetleri inceler
- II. hava durumu, iklim değişiklikleri, iklim sistemleri, sıcaklık, yağış, rüzgâr ve iklimin uzun vadeli değişimlerini inceler
- III. canlı organizmaların yapısal özelliklerini, hücre yapısını, metabolizmayı, genetik mirası ve çevreleriyle etkileşimini inceler

İfadelerinden hangileri coğrafya biliminin konusu olamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Bir panelde konuşan bazı uzmanların sözleri arasında yapılan alıntılar aşağıdaki gibidir:

Pedolog: Araştırma alanında arktik bölgelerde permafrost topraklara rastlanmıştır.

Sismolog: 3 ve altı şiddetindeki depremler genelde hissedilmez, 7 ve üstü genelde yıkıcı olabilir. Bu, Mercalli şiddet ölçeğine göre.

Jeolog: Kabuktan mantoya geçiş bileşimsel bir farklılığı yansıtır. Manto, deprem dalgalarını iletirken bir katı gibi davranmakla birlikte, inanılmaz düşük bir hızla akabilme yeteneğine sahiptir.

Demograf: Nüfusun niteliğini ve niceliğini belirleyen iki tür akış vardır: Artı akış, eksi akış.

Klimatolog: Alüvyal ortamlar akarsu süreçleriyle ve bir sahada biriktirilmiş olan sedimanların bulunduğu ortamları kapsar.

Buna göre, uzmanların panelde vermiş olduğu bilgiler dikkate alındığında, hangisinin uzmanlık alanı dışında bilgilere yer verdiği söylenebilir?

- A) Pedolog B) Jeolog
C) Sismolog D) Klimatolog
E) Demograf

3. Aşağıdakilerden hangisinin çevresel sorunlara daha fazla neden olması beklenir?

- A) Afşin'de düşük kalorili linyit kömürünün sanayide kullanılması
B) Akkuyu'da nükleer enerji üretiminin yapılması
C) Alaçatı'da rüzgâr türbinlerinden elektrik enerjisi sağlanması
D) Şanlıurfa'da güneş enerjisi panellerinin kurulması
E) Hamitabat'ta yerli doğal gazdan enerji üretiminin sağlanması

4. Doğa, insana çok çeşitli avantajlar sunar. Rekreasyon ve turizm, ekolojik sürdürülebilirlik, ilham ve yaratıcılık, fiziksel ve zihinsel sağlık, tarım ve gıda kaynakları ile yenilenebilir enerji kaynakları bunlardan bazılarıdır.



Gelişmiş ülkelerde doğadan yararlanma potansiyelinin daha yüksek olduğu bilindiğine göre, yukarıdaki Dünya haritasında numaralandırılan yerlerden hangisinde bu potansiyelin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. İnsanın doğa üzerindeki etkisi yerel, bölgesel ve küresel ölçekte olabilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha geniştir?

- A) İklimsel değişimler
B) Ormanların tahribi
C) Su kaynaklarındaki kirlilik
D) Kentleşme ve yoğun yapılaşma
E) Sanayi faaliyetlerinde artış



6. I. Atmosferde meydana gelen hava olaylarının oluşumunu, gelişimini ve değişimini nedenleri ile birlikte inceler.
- II. Yeryüzünde hava olaylarının uzun bir süreçte sıcaklık, basınç, rüzgâr ve yağış gibi atmosferik olaylar üzerindeki etkisine dair çalışmalar yapar.
- III. Toprakların oluşumunu, fiziksel yapısını, kimyasal özelliklerini inceleyerek yeryüzündeki dağılışlarını inceler.

Yukarıdaki öncüllerde coğrafya bilimine yardımcı bazı disiplinler ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Buna göre, I, II ve III numaralı öncüllerde hangi bilim dallarına ait bilgilere yer verilmiştir?

I	II	III
A) Meteoroloji	Klimatoloji	Pedoloji
B) Jeoloji	Meteoroloji	Petrografya
C) Klimatoloji	Meteoroloji	Limnoloji
D) Meteoroloji	Jeomorfoloji	Klimatoloji
E) Klimatoloji	Pedoloji	Jeomorfoloji

8.



Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak taranan alanlardan hangisinde kuraklığın insan yaşamı üzerindeki etkisi daha belirgindir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Coğrafya bilimi, doğal unsurların insanla olan ilişkisini daha net ortaya koyabilmek için doğal unsurları bulundukları ortama göre gruplara ayırmıştır.

Doğal Unsurlar
I. Hidrosfer
II. Atmosfer
III. Biyosfer
IV. Ekosfer
V. Litosfer

Buna göre, yukarıdaki tabloda verilenlerden hangisi coğrafyanın dört doğal ortamından biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki doğa olaylarından hangisinin insan yaşamı üzerindeki etkisinin diğerlerine göre daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Endonezya'da Krakatau Yanardağı'nın uzun bir aradan sonra tekrar püskürmesi
- B) İstanbul'da etkisini gösteren sis nedeniyle boğaz geçişlerinin kısıtlanması
- C) Meksika Körfezi'nde kısa süreli hortumların etkili olması
- D) Hollanda'da gelgit etkisiyle kıyı yerleşkelerinin deniz suları ile kaplanması
- E) Bangladeş'te sağanak yağışların etkisiyle sel ve taşkınların görülmesi

10. Dünya'nın aynası anlamına gelen "Cihannüma" adlı coğrafi eserin sahibidir. Bu eser, dünya haritalarının oluşturulması ve coğrafi bilgilerin toplanması açısından büyük öneme sahiptir.

Buna göre, parçada eseri hakkında bilgi verilen Yeni Çağ coğrafyacısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâtip Çelebi B) Piri Reis
- C) Seydi Ali Reis D) İbn-i Haldun
- E) Evliya Çelebi



1. İnsan ile doğal ortam arasında sıkı bir ilişki vardır. Fakat insanların doğayı kullanma biçimlerinde meydana gelen değişiklikler, doğal ortam için olumsuz durumlar doğurabilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi parçada verilenleri destekler niteliktedir?

- A) Suları çekilen eski göl tabanlarında tarımsal faaliyetlerin yapılması
- B) Güçlü akıntılarının olduğu liman önü bölgelerine kıyı koruma sistemlerinin yapılması
- C) Havalimanlarında buzlanmayı önlemek için alttan ısıtma sistemlerinin kurulması
- D) Yüzeysel akışı hızlı olan akarsular üzerine barajlar inşa edilmesi
- E) Kurak yerlerde tarım arazileri üzerine artezyen kuyuları açılması

2. İnsanın doğal süreçler üzerindeki etkisinin en fazla hissedildiği durum, arazilerin mevcut potansiyelleri dışında yanlış kullanılmasıdır.



Buna göre, haritada belirtilen faaliyetlerden hangisinin yeri yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Doğal süreçlere zarar veren insan kaynaklı gazlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Karbondioksit
- B) Metan
- C) Kloroflorokarbon
- D) Azot oksit
- E) Ozon

4. Küresel ısınmadan yakın gelecekte en fazla etkilenecek bazı bölgeler aşağıdaki harita üzerinde numaralandırılarak taranmıştır.



Buna göre, bu yerlerde yaşanacak olası durumlardan hangisi yanlış verilmiştir?

- A) I'de buzullar tamamen eriyip daha sıcak ve ılıman bir iklim oluşacaktır.
- B) II'de deniz seviyelerinin yükselmesine bağlı olarak kıyı alanları sular altında kalacaktır.
- C) III'te kuraklığın şiddeti daha fazla artacaktır.
- D) IV'te hortum, siklon ve kasırga sayısı artacaktır.
- E) V'te nem artışına bağlı olarak yağışlar daha da artacaktır.

5. Yunan asıllı coğrafyacı, tarihçi ve filozoftur. 17 ciltten oluşan "Geographika" adlı eserin sahibidir. Eserinde "Antik Anadolu Coğrafyası" hakkında çeşitli bilgilere yer vermiştir.

Bahsi geçen İlk Çağ coğrafyacısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eratosthenes
- B) Strabon
- C) Batlamyus
- D) Heredotos
- E) Aristo

6. Denizcilikle ilgili bilgiler içeren "Kitab-ı Bahriye" adlı eserinde Akdeniz, Kuzey Afrika, Hint Okyanusu ve Atlantik Okyanusu'ndaki limanları, kıyıları, adaları ve deniz rotalarını detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Bu parçada eseri hakkında bilgiler verilen gezgin coğrafyacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marco Polo
- B) Seydi Ali Reis
- C) James Cook
- D) Harezmi
- E) Piri Reis



7. Aşağıdakilerden hangisinin doğal sistemler üzerindeki olumsuz etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) İstanbul'da deniz otobüsleri, feribotlar ve deniz taksi gibi deniz araçlarının ulaşımında kullanılması
- B) Los Angeles'ta termik santrallerde taş kömürüne dayalı enerji üretimi sağlanması
- C) Tokyo'da tarımsal üretimde çeşitli ilaçlar ve herbisit kimyasallarının kullanılması
- D) Houston'da petrokimya ve plastik sanayinin gelişmesi
- E) Caracas'ta nüfusun ve trafiğe katılan otomobil sayısının her geçen gün artması

8. Geçmiş dönemlerde doğanın insan üzerindeki etkisi daha fazla iken, günümüzde insan doğa karşısında daha baskın hâle gelmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

- A) Amazon'da yaşam süren Huaorani halkının avcılık yaparak geçim sağlaması
- B) Eskimoların iglo evlerde yaşayıp, balıkçılıkla geçim sağlamaları
- C) Dubai'de şehir kültürünün bir kısmının yapay adalarda gelişmesi
- D) Johannesburg'da maden çıkarma faaliyetlerinin yapılması
- E) Etiyopya'da geçim tarımı ve göçebe hayvancılığın yapılması

9. Seydi Ali Reis, Muhit adlı eserinde: "Coğrafya dünyayı anlamak ve onun farklı bölgelerini tanımak için vazgeçilmez bir bilimdir. İnsanlar, coğrafyayı keşifler ve seyahatler yoluyla öğrenirler." demiştir.

Buna göre, Seydi Ali Reis Coğrafya biliminin,

- I. Coğrafya, yaşamı anlama ve anlamlandırmada büyük rol üstlenmektedir.
- II. merak duygusu içinde gezmek, yeni yerler görmek coğrafya öğrenimini kolaylaştırır.
- III. Coğrafi bilgi, salt kuramsal değil uygulamalar ile öğrenilir.

özelliklerinden hangilerine vurgu yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

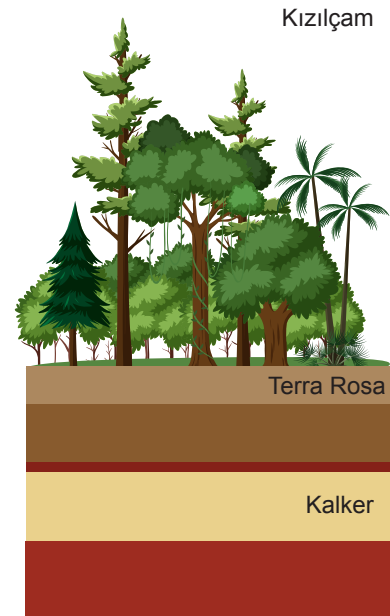
10.



Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılan yerlerden hangisinde, karşısında verilen durumun oluşmasında doğal süreçlerin etkisinden bahsedilemez?

- A) I → Dağlık topografya nedeniyle ulaşım sistemlerinin gelişmemesi
- B) II → Erozyon nedeniyle verimli toprak kaybının artması
- C) III → Anız yakma faaliyetleri sonucu tarım topraklarında verimin düşmesi
- D) IV → Engebeli arazi yapısı nedeniyle tarım, ulaşım ve ticarete güçlük çekilmesi
- E) V → Olumsuz iklim koşullarının etkisiyle ekonomik kalkınmanın düşmesi

11.



Verilen görselden hareketle, bu bölgede aşağıdaki bilim dallarından hangisine dair bir çalışmanın yapılması beklenemez?

- A) Botanik
- B) Biyocoğrafya
- C) Pedoloji
- D) Litoloji
- E) Limnoloji

1. İklim tahmin sonuçları, ülkemizde bulunan Fırat ve Dicle nehirlerinin küresel ısınmadan çok fazla etkileneceği senaryosunu gözler önüne sermektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yaşanacak olası durumlar arasında gösterilemez?

- A) Yukarı çığırdaki yer alan barajlardan elde edilen elektrik üretiminin yıldan yıla azalması
- B) Aşağı çığırdaki tarımsal üretim miktarı ve çeşitliliğinin son yıllarda düşmesi
- C) Nehirlerin mevcut erozyon potansiyelinin artması
- D) Saniyede geçen metreküp su miktarının mevsim normallerinin altında seyretmesi
- E) Kanalizasyon edilen su miktarı ve oranlarında azaltılmaya gidilmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi fiziki coğrafyanın inceleme ve araştırma dallarından değildir?

- A) Biyocoğrafya
- B) Kültür coğrafyası
- C) Doğal afetler coğrafyası
- D) Toprak coğrafyası
- E) Kayaçlar coğrafyası

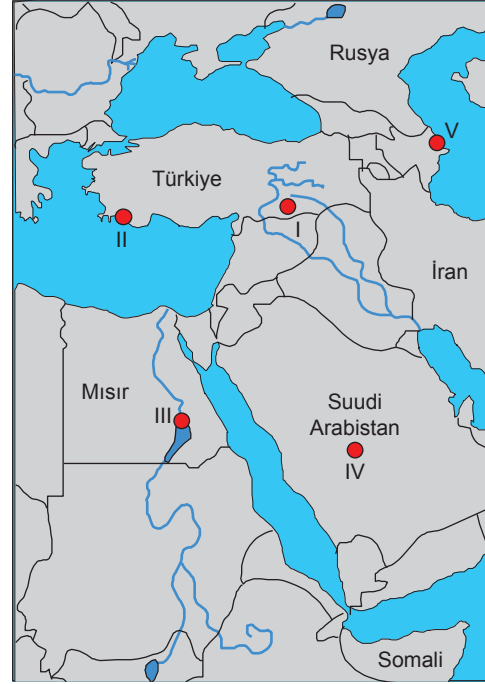
3. Aşağıdaki tablo sırasıyla insanların temel ihtiyaçları, bu ihtiyaçlarını gidermek için yapmakta oldukları faaliyetler ile bu faaliyetlerin beşerî ve doğal unsurlara olan etkisini göstermektedir.

I.	Beslenme	Tarım topraklarının aşırı işlenmesi	Erozyonla toprak kaybının artması
II.	Yerleşme	Yapay adaların oluşturulması	Tsunami riskinin artış göstermesi
III.	Enerji	Hidroelektrik santraller kurma	Tarihî alanların sular altında kalması
IV.	Eğlence	Orman için piknik alanlarının oluşturulması	Yangınlar ile bitki kaybının artması
V.	Ulaşım	Yol, tünel ve köprü inşa edilmesi	Doğal dengenin bozulması

Buna göre, tablodaki "ihtiyaç, faaliyet ve etkileşim" unsurlarından hangisinde bir yanlışlık söz konusudur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4.



Yukarıdaki haritada numaralandırılan yerler ve bu yerlerde yürütülen ekonomik etkinliklerin hangisi doğal süreçler ile insan arasındaki etkileşimi örneklemez?

- A) I → Fırat ve Dicle nehir sularından yararlanarak tarımsal üretim yapmak
- B) II → Kıyı kesimlerde deniz turizmine olan yatırımları artırmak
- C) III → Nil Nehri üzerine enerji üretme amacıyla baraj inşa etmek
- D) IV → Dinî özelliklere sahip bölgede dünyanın her yerinden turist ağırlamak
- E) V → Çıkarılan doğal gaz enerjisini boru hatları aracılığıyla Avrupa'ya satmak

5. Aşağıdaki doğal olaylardan hangisinin insan faaliyetleri üzerindeki etkisi diğerlerinden daha fazladır?

- A) Tropik fırtınaların gözlenmesi
- B) Yanardağ püskürmelerinin yaşanması
- C) Sel ve taşkınların meydana gelmesi
- D) Orman yangınlarında artış
- E) Yağışlı yerlerde yaşanan toprak kayması



6. Coğrafya biliminin tanım ve açıklama özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yeryüzündeki mekânların özelliklerini ortaya koyan ve gerek bu özelliklerin, gerek muhtelif mekânlar arasındaki benzerlik ve ayrılıkların sebeplerini ve bunlara hükmeden kanunları araştıran ve açıklayan bir ilimdir.
- B) Yeryüzünü fiziksel, ekonomik, beşerî ve siyasal yönlerden inceleyen bilimdir.
- C) Yeryüzünün günümüzdeki doğal ve beşerî görünümünü betimleyen ve açıklayan bilimdir.
- D) Fizikî, hayati ve beşerî olayların yeryüzünde dağılış durumlarıyla bu dağılışın nedenlerini ve bu olayların yerel ilişkilerini deney-gözlem metodolojisiyle inceleyen bilimdir.
- E) İnsanla doğal ortam arasındaki karşılıklı etkileşimleri nedensellik ilkesine bağlı kalarak ve çeşitli araştırma yöntemleri uygulayarak araştırıp inceleyen bilimler topluluğudur.

7. Coğrafya, doğal çevre ve insan ilişkilerini inceleyen bilimler topluluğudur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğal çevrenin insan yaşamına etkisine örnek olarak gösterilemez?

- A) Teknolojinin gelişmesiyle birlikte engebeli arazilerde yol, tünel ve geçit yapılması
- B) Şiddetli kuraklıktan dolayı Mısır'ın birçok bölgesinde tarımda su sıkıntısının yaşanması
- C) Başkent Moskova'da aşırı soğuklardan dolayı her yıl yüzlerce insanın hayatını kaybetmesi
- D) Haiti'de birçok evin ahşap malzemelerden yapılması
- E) Japonya'da besin maddesi olarak balık türlerinin aşırı tüketilmesi

8. Endüstrinin gelişmesi, şehirleşmenin hız kazanması ve motorlu taşıt kullanımının yaygınlaşması son yıllarda hava ve su kirliliğinde belirgin artışlara neden olmuştur.



Buna göre, haritadaki yerlerden hangilerinde bu durum daha fazla görülür?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) II ve IV
- E) IV ve V

9. Paleocoğrafya ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Geçmişteki kıta konumlarını inceleyerek süper kıtaların oluşum ve ayrılma süreçlerini anlamaya çalışır.
- B) Kum taşı, şeyl, kireç taşı gibi sedimenter kayalar inceleyerek geçmişteki çevre koşulları hakkında bilgi edinir.
- C) Fosil kalıntılar üzerinde çalışarak geçmişteki yaşam formları hakkında çıkarımda bulunur.
- D) Tortul çökeller, tektonik aktivite ve kalıntılar üzerinde durarak geçmiş ile gelecek arasında bağ kurar.
- E) Günümüzde benzer iklimleri özellikleri ile bu iklimlerin kıtalardaki dağılışını ve nedenlerini araştırır.

10. Kopernik'in kuramını gözlemsel açıdan desteklemiştir. İtalyan bilim adamı Galilei Galileo, mercekli bir teleskop yaparak 1609 yılında gözlemlere başladı. 1610 yılında en önemli gözlem sonuçlarını elde etti. Jüpiter'in dört uydusunu bularak ilk defa yerküre etrafında dolanmayan gök cisimlerinin varlığını ispat etti.

Parçadaki bilgiler göz önüne alınırsa, Galileo'nun aşağıdaki alanlardan hangisinde araştırmalar yaptığı söylenebilir?

- A) Antropoloji
- B) Astronomi
- C) Pedoloji
- D) Klimatoloji
- E) Jeofizik

11. Dünya'nın çeşitli yerlerinde konut tipleri ve konutlarda kullanılan yapı malzemesinin farklılık göstermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bölgelerin denize göre konumlarının farklı olması
- B) Bölgeler arası kültür farklılığının olması
- C) Ekonomik kalkınma hızının farklılık göstermesi
- D) Coğrafi ortam şartlarının farklılık göstermesi
- E) Yer şekillerinin bölgeden bölgeye farklılık göstermesi

1. Doğal faktörlerin beşerî sistemler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri vardır.

Buna göre, “Dağlık ve engebeli yerlerde ulaşım kolaylığı sağlamak için yol, tünel ve viyadük inşa edilmesi” durumunun benzeri aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yoktur?

- A) Kurutulan bataklık sahalarda tarımsal faaliyetlerin yapılması
- B) Akıntıların güçlü olduğu liman önü bölgelerine kıyı koruma sistemlerinin yapılması
- C) Havalimanlarına buzlanmayı önlemek için alttan ısıtma sistemlerinin yapılması
- D) Hızlı akış gösteren akarsular üzerine baraj inşa edilmesi
- E) Kurak yörelerde tarım arazileri üzerine artezyen kuyuları açılması

3. Her coğrafi bölge, olumsuz fiziki koşullara sahip olabilir. Ancak bazen insanlar bu durumu avantaja çevirebilmektedir.

Bu parçada anlatılanlara aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Bitki örtüsünün yoğun olması – nüfus dağılışının seyrek olması, Rize
- B) Faylı arazi yapısına sahip olması – kaplıca turizminin gelişmesi, Ege
- C) Yaz kuraklığının belirgin yaşanması – deniz turizminin gelişmesi, Antalya
- D) Yükselti ve engebenin fazlalığı – akarsu sporlarının gelişmesi, Doğu Karadeniz
- E) Kışların uzun ve sert geçmesi – kayak turizminin gelişmesi, Kars

4. Nehirler; tarım, ulaşım ve diğer ekonomik etkinlikler için hayati önem taşımaktadır. Tarihsel süreçte su kenarlarına yerleşen insanlar zamanla çeşitli medeniyetlerin bu alanlarda doğmasına neden olmuştur. Öyle ki; İlk Çağ Coğrafyacısı ve Tarihçisi Herodotos’un “Mısır, Nil’in hediyesidir.” sözünden bunu açıkça anlıyoruz.



Yukarıdaki parçada, harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen hangi alan hakkında çeşitli bilgilere yer verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

2. Swot analizi, bir projenin güçlü ve zayıf yönlerini, fırsat ve tehditlerini saptamak için kullanılan stratejik bir tekniktir. Örneğin, Konya Ovası’nda yaz kuraklığının yaşanması bir tehdit, kurak ortamları seven tahıl grubu ürünlerin bu ortamda üretilmesi bir fırsattır.

Buna göre aşağıda sırasıyla verilen tehdit ve fırsat unsurlarından hangisinde yanlışlık söz konusudur?

- A) Çukurova’da tarım alanlarının yerleşmeye açılması – yeni iş sahalarının ortaya çıkması
- B) Akdeniz’de karstik arazilerde yüzey su kaybının fazla olması – mağaraların oluşması
- C) Batı Anadolu’da kırıklı yer yapısının fazla olması – yat turizminin gelişmesi
- D) Doğu Anadolu’da yükseltiye bağlı sıcaklığın düşük olması – kayak turizminin gelişmesi
- E) Karadeniz’de dağların uzanışının ulaşımına etkisi – kıyı kesimlerde yağışın artması



5. Çukurova'da yaşayan Bera, ev ödevi olarak bu bölgede insan-doğa etkileşiminin tarihsel süreciyle ilgili bilgiler edinmiştir.

Yıl 1965 → Küçükbaş hayvancılık faaliyetleri yürütülmekte; pamuk, zeytin, turuncgiller ve yer fıstığı tarımı yapılmaktadır.

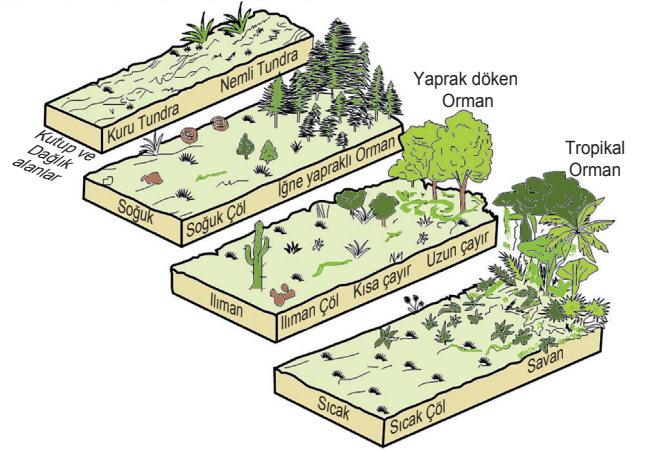
Yıl 1990 → Tarım için ayrılan araziler hızla endüstri alanlarına dönüşmektedir.

Yıl 2020 → Şehirleşme ve sanayileşme çok hızlıdır. Şehir alanı gün geçtikçe genişlemekte, yapılaşma ve betonlaşma hızla devam etmektedir.

Yukarıdaki bilgiler göz önüne alındığında, yakın gelecekte Çukurova'da yaşanacak olası durumlar arasında hangisi yer almaz?

- A) Bölgeyi besleyen Seyhan ve Ceyhan nehirlerinde su seviyelerinin azalması
- B) Çarpık kentleşme ve yanlış altyapı uygulamalarında artışların gözlenmesi
- C) Hava, toprak ve su kirliliği oranlarında artış görülmesi
- D) Tarımda makineleşmeye bağlı olarak dışarıya olan göç miktarında artış olması
- E) Yoğun nüfus artışına bağlı olarak sera gazı emisyonlarında belirgin artışların gözlenmesi

7.



Yukarıdaki görselden hareketle bitki örtüsü, oluşumu ve bu bitkilerin yeryüzündeki doğal ortamlarını araştıran, coğrafyaya yardımcı bilim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paleocoğrafya
- B) Hidrojeoloji
- C) Zooloji
- D) Botanik
- E) Biyocoğrafya

6. İnsanların yaşadıkları doğal çevre şartları, onların beslenme, giyinme, barınma gibi tüm yaşam koşullarını etkilemektedir.



Buna göre, yukarıdaki Dünya haritasında numaralandırılan yerlerden hangisinde doğanın insan yaşamı üzerindeki sınırlandırıcı etkisi daha azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Aşağıdakilerden hangisinin dört doğal ortamdan biri olan atmosfer ile ilişkisi en azdır?

- A) Soma'da linyit madeni çıkarım ve işletiminin yapılması
- B) Muğla'da yaz aylarında orman yangınlarının görülmesi
- C) Ankara-İstanbul hattında hızlı tren seferlerinin yapılması
- D) İzmir'de şehir içinde trafiğe katılan otomobil sayısının sürekli artması
- E) Şanlıurfa'da tarım topraklarında kimsayal gübre kullanımının artırılması

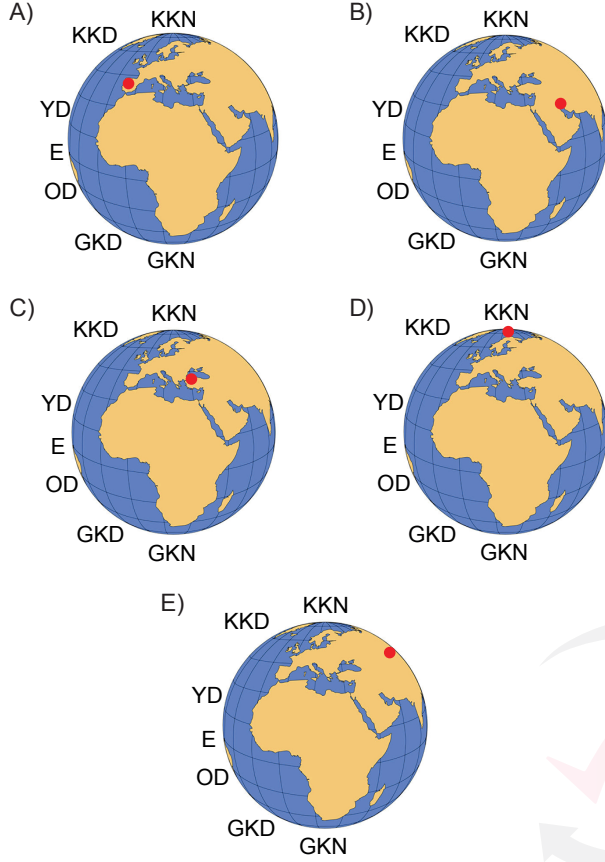


COĞRAFİ KONUM

1

TEMEL BİLGİ SORULARI

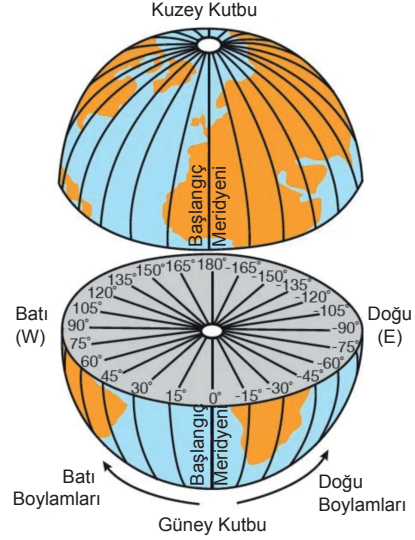
1. Türkiye'nin Dünya üzerindeki yeri, aşağıdaki kürelerden hangisi üzerinde gösterilmiştir?



2. GMT, dünya çapında bir referans zaman dilimi olarak kabul edilir ve saat dilimlerinin standartlaştırılmasında önemli bir rol oynamıştır. Meridyenlerin kullanılan yerel saatleri ülke içi karışıklıklara neden olduğu gibi bir tek ulusal saat dilimi belirlenerek bu karışıklık giderilmiştir. Buna göre, ülkemizin yıl boyunca kullanılan GMT ortak saati, aşağıdaki illerden hangisinin yerel saati olarak belirlenmiştir?

- A) İstanbul B) İzmit C) Iğdır
D) İzmir E) Çanakkale

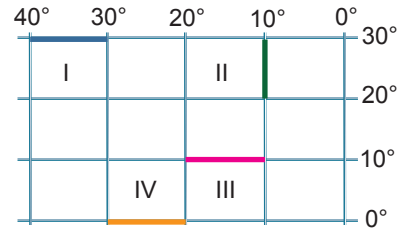
3. Meridyen, coğrafi koordinat sisteminin temel bileşenlerinden biridir. Kuzey ve Güney Kutbu arasında bir hat boyunca uzanan hayali çizgileri ifade eder.



Buna göre çizimden de yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bir meridyenin derecesini 180'e tamamlayan meridyene onun anti meridyeni denir.
B) Meridyenler kutup noktalarında birleşir.
C) Meridyenler arasındaki mesafe kutup yönünde gidilirse azalır.
D) 90 doğu ve 90 batıda olmak üzere dünya üzerinde 180 adet meridyen vardır.
E) Meridyenler arası zaman farkı Dünya'nın dönme hızına bağlı olarak 4 dakikadır.

- 4.

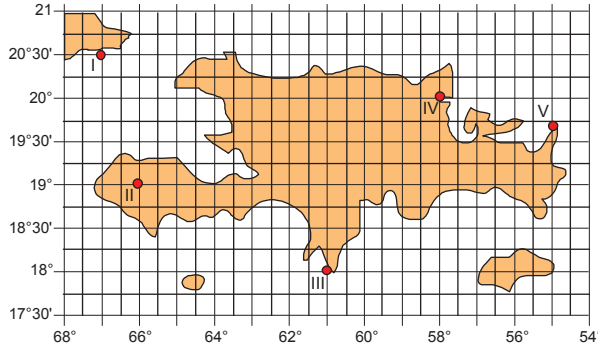


Yukarıdaki koordinat düzlemi üzerinde verilen uzantılardan hangisinin kuş uçuşu mesafesi aynıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV



5. Aşağıda beş farklı merkezin koordinat düzlemi üzerindeki yerleri gösterilmiştir.



Buna göre bu merkezler ile ilgili,

- I. III numaralı merkezin çizgisel hızı, II numaralı yerden daha fazladır.
- II. Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı I'de en büyüktür.
- III. IV numaralı merkezin anti meridyeni 122° Doğu'dur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Anti meridyeni Türkiye'nin en doğusundan geçen meridyen çizgisi olan bir yerin, tarih değiştirme çizgisi ile arasındaki meridyen farkı kaçtır?

- A) 45° B) 135° C) 35° D) 180° E) 30°

8. 2° Kuzey paraleli ile 101° Doğu meridyeninin kesiştiği noktada yer alan Malakka City, Türkiye'ye göre hangi yöndedir?

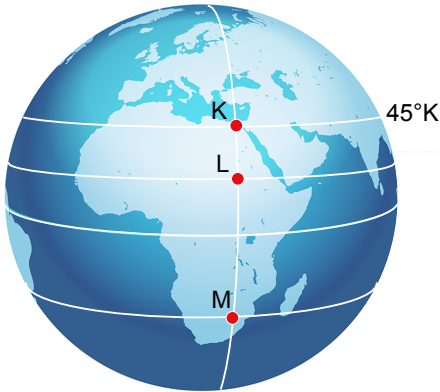
- A) Güneydoğu B) Kuzey
C) Kuzeydoğu D) Güneybatı
E) Kuzeybatı

9. • Kuzey yarım kürede yer alır.
• Türkiye topraklarının bir kısmını içine alır.
• En batısı ile başlangıç meridyeni arasında 2 saat zaman farkı vardır.

Yukarıda özellikleri verilen alan hangi seçenekte doğru gösterilmiştir?

- A) B)
- C) D)
- E)

6. K-L arası mesafenin L-M arası mesafenin yarısı kadar, K-L arası uzaklığın ise 1665 km olduğu bilinmektedir.



Buna göre, K-M arası kuş uçuşu mesafe kaç kilometredir?

- A) 4995 B) 4440 C) 3330
D) 3885 E) 5217

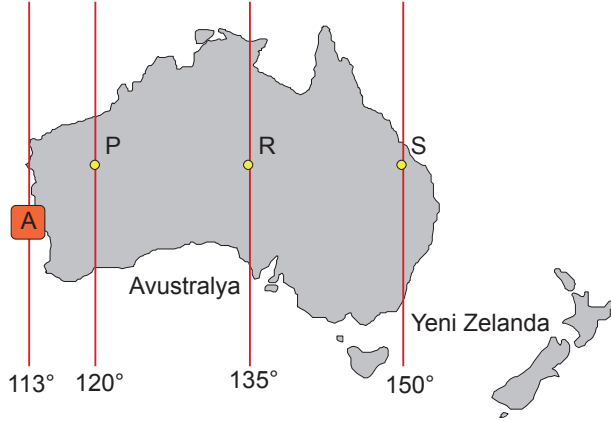


COĞRAFİ KONUM

2

TEMEL BİLGİ SORULARI

1.



Yukarıdaki haritada meridyen değeri verilen A merkezinin yer aldığı GMT saat dilimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) -8 B) +9 C) +7 D) +8 E) -7

2. Aşağıdaki şehirlerden hangisi enlem etkisine bağlı olarak Güneş ışınlarını yıl boyunca diğerlerinden daha büyük açı ile alır?

- A) Afyonkarahisar B) Karaman C) Muş
D) Adana E) Çorum

3. Türkiye 36° Kuzey ile 42° Kuzey enlemleri; 26° Doğu ile 45° doğu meridyenleri arasında yer alan bir ülkedir.

Buna göre, 55° Kuzey enlemi ve 55° Doğu meridyeninde bulunan bir yer, Türkiye'ye göre hangi yöndedir?

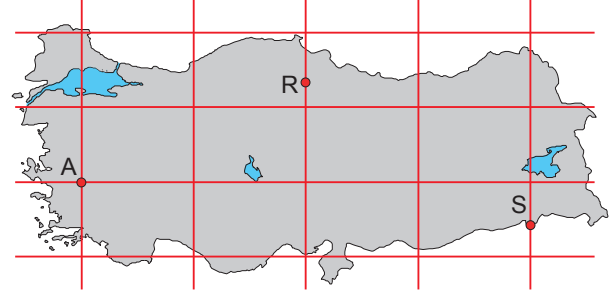
- A) Güney B) Kuzey C) Batı
D) Güneybatı E) Kuzeydoğu

4. I. 21 Mart'ta gece-gündüz süreleri
II. Greenwich'e olan uzaklıkları
III. Dağların uzanış doğrultusu

Türkiye'de enlem ve boylam değerleri bilinen iki merkezin yukarıdaki özelliklerinden hangileri kesin olarak bilinemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdaki haritada farklı paralel veya meridyen değerlerine sahip merkezler ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.



- I. Güneş'in en önce doğduğu ---
II. yerel saati en geri olan ---
III. gece-gündüz süresi en çok değişen ---

Buna göre, sırasıyla yukarıdaki boşluklara A, R ve S'den hangileri getirilmelidir?

- A) A, R, S B) S, A, R C) R, S, A
D) R, A, S E) S, R, A

6. Aşağıdaki model kürede Ekvator ile Greenwich çizgisinin kesiştiği noktadan kuzeydoğu yönünde şekildeki gibi gidilecektir.



Buna göre yol boyunca,

- I. meridyen dereceleri büyür.
II. paralel boyları kısalır.
III. meridyen boyları kısalır.

ifadelerinden hangileri gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

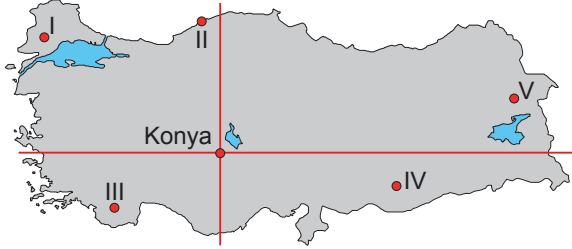


7. Türkiye’de yer alan A istasyonunda yerel saatle 06.42’de doğan Güneş, B istasyonunda yerel saatle 07.42’de doğmuştur.

A istasyonunun meridyen değeri 42° Doğu olduğuna göre, B istasyonunun meridyen değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 32° Doğu meridyeni B) 27° Doğu meridyeni
C) 52° Doğu meridyeni D) 42° Doğu meridyeni
E) 36° Doğu meridyeni

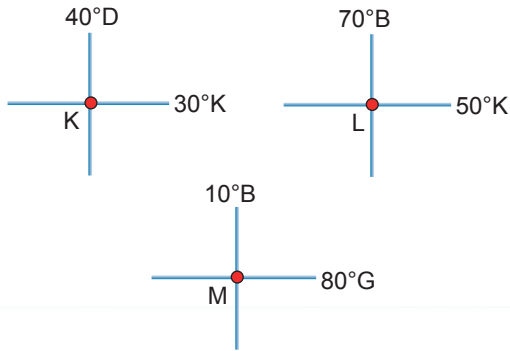
8.



Bu haritadaki numaralı yerlerden hangisi Konya’ya göre Greenwich’e daha uzak, Ekvator’a daha yakındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıda üç farklı merkezin dünya üzerindeki mutlak konumları gösterilmiştir.



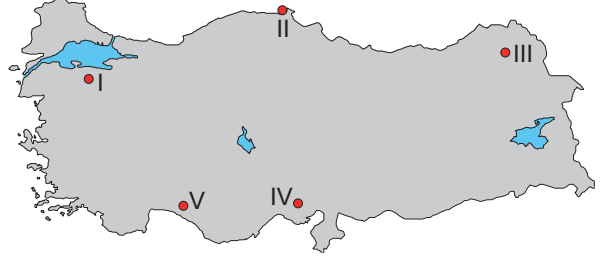
Buna göre merkezler ile ilgili olarak,

- I. K merkezi Türkiye’ye göre güneydedir.
II. L merkezi güneş ışınlarını hiçbir zaman dik açı ile alamaz.
III. M merkezinin paralel boyu diğerlerinden daha uzundur.

ifadelerinden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

10.



Bu haritadaki numaralı merkezler ile ilgili verilen özelliklerden hangisi mutlak konumla ilgilidir?

- A) V’te yazların sıcak ve kurak geçmesi
B) I’de bor madeninin çıkarılması
C) II’de dalga birikim şekillerine rastlanması
D) III’te lav platolarına rastlanması
E) IV’te verimli tarım topraklarının olması

11. Türkiye kuzeyyarımkürede ve dönence dışında yer alan bir orta kuşak ülkesidir.

Buna göre,

- I. yatay düzlemde dik duran cisimlerin öğle vakti gölgesinin sıfır olmaması
II. dağların güney yamaçlarının kuzey yamaçlara oranla daha sıcak olması
III. ülke genelinde yıl boyunca batı rüzgârlarının etkili olması

faktörlerinden hangileri Türkiye’nin dönenceler dışında yer almasının sonuçlarındandır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12.



Yukarıdaki haritada verilen doğrultu boyunca gidildikçe,

- I. meridyen dereceleri büyür.
II. paralel boyları kısalır.
III. paralel dereceleri büyür.

gibi durumlardan hangileri gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III